

PRAKTIJKVOORBEELD: WERKNEMERSDIENSTVERLENING, INBURGERING**REGIO: RIJNMOND**

NOVEMBER 2022

➔ Inburgeren met duaal traject in Hoeksche Waard: taal verwerven én meedoen

De beste manier van inburgering is de taal verwerven én in de praktijk toepassen. De nieuwe Inburgeringswet zet daarom in op duale trajecten: participeren en de taal leren. Negen pilotgemeenten ontdekten hoe dit werkt en deelden hun ervaringen.

De gemeente Hoeksche Waard is een van de negen pilotgemeenten die als eerste aan de slag gingen met duale trajecten. Adviseur Inburgering Renata van Tilborgh is blij dat de gemeente nu de regie heeft bij de inburgering. “Het doel van inburgering is dat mensen participeren, wij kunnen als gemeente nu sturen op wat mensen daarvoor nodig hebben. Bij ons ligt de focus op analfabete en laaggeletterde inburgeraars. We hebben dit jaar zo’n zestig deelnemers. Er zijn ook inburgeraars die op eigen kracht het B1-taalniveau halen en zelf een baan vinden, voor hen is dit duale traject minder nodig.”

Combinatie van taal- en vaktrainingen

Het duale traject in de gemeente Hoeksche Waard bestaat uit een combinatie van trainingen en cursussen: taalles, een vakopleiding,

werkervaring opdoen, een cursus werknemersvaardigheden, conversatielessen en een cursus gezonde voeding. Deelnemers kunnen er drie jaar over doen, maar sneller mag ook. Na drie jaar is er een toetsmoment. In principe moeten deelnemers taalniveau B1 bereiken, maar dat is niet voor iedereen haalbaar. A2 is dan ook goed. Voor deelnemers die ook dat niveau niet behalen, is er de Zelfredzaamheidsroute (Z-route), die vooral heel praktisch van aard is.

De centrale opleidingslocatie is het ‘Leerhuis’, een ruimte binnen het lokale sw-bedrijf in Oud-Beijerland. De medewerkers van de afdeling Inburgering van de gemeente, onder wie Van Tilborgh, zitten daar ook en hebben veel contact met de inburgeraars. “Het voordeel van deze locatie is dat deelnemers aan het duale traject makkelijk bij het sw-bedrijf terecht kunnen voor een vakopleiding of het opdoen van werkervaring. Een nadeel is dat we op het industrieterrein zitten, buiten het centrum, en dat het OV hier buiten de spijtijden nauwelijks rijdt. Dat is voor onze doelgroep heel lastig.”

Succesfactoren voor inburgering

Het duale traject loopt nog maar kort, maar de resultaten tot nu toe zijn positief, vertelt Van Tilborgh: “De belangrijkste succesfactor is heel simpel: persoonlijke aandacht voor de deelnemers, voor wat ze nodig hebben om belemmeringen op te lossen. Aandacht maakt alles mooier, dat zien we hier dagelijks. De belangrijkste les vanuit het duale traject is dat inburgeren veel meer is dan de taal leren. Inburgeren is meedoen, het leren van de taal is daar een onderdeel van.”

De krapte op de arbeidsmarkt maakt het op dit moment makkelijk om, als deelnemers daaraan toe zijn, een plek te vinden bij een reguliere werkgever. “In de schoonmaak, de horeca en de logistiek zijn alle handjes welkom. De taallessen worden aangepast aan de sector waar inburgeraars gaan werken. Als mensen bijvoorbeeld in de zorg aan de slag gaan, leren ze de vaktaal van de zorg. En hebben ze ook met bewoners te maken, dan leren ze in de conversatielessen hoe dat soort gesprekken gaan.”

Geleerde lessen

Naast gemeente Hoeksche Waard deden zeven andere gemeenten aan de pilots duale trajecten mee: waaronder Dordrecht, Hengelo en Arnhem, en ook een arbeidsmarktregio: Midden-Brabant. Elke pilot was anders ingericht. Regioplan kreeg de opdracht om de pilots te evalueren, de opbrengsten samen te vatten en de geleerde lessen op een rij te zetten, vertelt beleidsmedewerker Arend Odé. Het leverde een evaluatierapport op en een handreiking voor gemeenten en arbeidsmarktregio's die met duaal leren aan de slag willen.

De pilots laten zien dat duale trajecten allerlei vormen en ook een verschillende inhoud kunnen hebben, zegt Odé. Hij ziet ook dat het tijd en inzet vraagt om de trajecten van de grond te krijgen. “Aan de ene kant is het aanbod van taalonderwijs kleiner dan verwacht. Roc's zien lang niet altijd mogelijkheden om dit soort trainingen aan te bieden, omdat ze intensief zijn en maatwerk vragen. Ook is het, ondanks de krapte op de arbeidsmarkt, vaak lastig om werkgevers te vinden die de participatiekant van het duale traject vorm willen helpen geven. Dit vraagt immers ook begeleidingscapaciteit van die bedrijven. Daarom is het voor gemeenten een hele uitdaging om alle partijen bij elkaar te brengen die nodig zijn om duale trajecten vorm te geven. Tegelijkertijd is het toch de moeite waard om hier energie in te steken. Want alle pilots laten zien dat participatie en taalverwerving elkaar versterken.”

! TIPS VOOR OPZETTEN DUALE INBURGERINGSTRAJECTEN

- Begin op tijd: het inhoudelijk en organisatorisch opzetten van het traject, de werving van inburgeraar en de indeling in groepen kost vaak meer tijd dan gedacht.
- Ken je doelgroep: het is belangrijk om van elke inburgeraar te weten wat zijn of haar taalniveau is en of er belemmeringen zijn die het volgen van het duaal traject moeilijk maken.
- Zorg dat zowel asielmigranten als gezinsmigranten in beeld zijn. Asielmigranten hebben vaak een uitkering en zijn verplicht tot participatie, voor gezinsmigranten die geen uitkering hebben, geldt die verplichting niet.
- Zorg voor voldoende massa: groepsactiviteiten vragen voldoende deelnemers om klassen te vullen. Als differentiatie gewenst is, bijvoorbeeld naar taalniveau of sector, is dit organisatorisch een uitdaging.
- Bied intensieve individuele begeleiding. Motiveer en stimuleer inburgeraars tot deelname aan het duale traject, neem belemmeringen weg. Bouw een vertrouwensband op, dit is belangrijk om tussentijdse uitval te voorkomen.
- Bied nazorg: duurzame plaatsing bij een reguliere werkgever vraagt nazorg. In de praktijk kunnen problemen ontstaan als gevolg van miscommunicatie en onbekendheid met de (culturele) omgangsvormen op de werkvloer. Via jobcoaching kunnen knelpunten worden besproken en opgelost met inburgeraar en werkgever.

(Bron: Evaluatie VOI pilot duale trajecten)

'ALLEMAAL DUAAL' IN VIJF VRAGEN

De handreiking 'Allemaal dual' beantwoordt vijf vragen over het ontwikkelen van duale trajecten en geeft daar ook concrete voorbeelden en handvatten bij. De vijf vragen zijn: Waarom dual inburgeren en hoe ziet dat eruit? Hoe geef je het traject organisatorisch vorm? Hoe begeleid je inburgeraars tijdens een dual traject? Hoe zorg je voor een goede aansluiting tussen taal en praktijk? Hoe help je inburgeraars aan een participatieplek?

Links en Downloads

- Eindrapport: [Evaluatie VOI pilot duale trajecten](#)
- Handreiking: [Allemaal dual. Vijf vragen over het ontwikkelen van duale trajecten](#)

Contactpersonen

- Renata van Tilborgh
adviseur inburgering gemeente Hoeksche Waard
E-mail: renata.vantilborgh@gemeentehw.nl
- Arend Odé
projectleider migratie en integratie bij Regioplan
E-mail: Arend.ode@regioplan.nl

Dit praktijkvoorbeeld staat ook op:

- www.samenvoordeklant.nl/praktijkvoorbeelden/inburgeren-met-duaal-traject-hoeksche-waard-taal-verwerven-en-meedoen

Kijk voor meer praktijkvoorbeelden op:

- www.samenvoordeklant.nl/praktijk

 www.samenvoordeklant.nl
 info@samenvoordeklant.nl
 @SamenvdKlant
 De Programmaraad

Samen verbeteren we de dienstverlening aan werkgevers en werkzoekenden